

# Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, v državnem zboru zastopane.

Kos XLIX. — Izdan in razposlan dné 16. julija 1895.

**Vsebina:** Št. 100. Zakon, s katerim se izpreminja več določil zakona z dné 11. junija 1879. l., ki ureja za kraljevine in dežele, v državnem zboru zastopane, priskrbo stanovanj in stranskih potrebščin, ki jih potrebuje ob času mirú stalno vojstvo, vojno pomorstvo in deželna bramba.

## 100.

### Zakon z dné 25. junija 1895. l.,

s katerim se izpreminja več določil zakona z dné 11. junija 1879. l. (Drž. zak. št. 93.), ki ureja za kraljevine in dežele, v državnem zboru zastopane, priskrbo stanovanj in stranskih potrebščin, ki jih potrebuje stalno vojstvo, vojno pomorstvo in deželna bramba.

S pritrdilom obéih zbornic državnega zbora ukazujem takó:

#### Člen I.

Določila §<sup>ov</sup> 3., 4., 5., 6., 30., 31., 33., 34., 52., 55. in 56., potem izkaz *F* zakona z dné 11. junija 1879. l. (Drž. zak. št. 93.) izgubé s tém svojo moč in veljavo.

Gori oznamenjeni paragrafi naj v prihodnje slovejo tako:

#### §. 3.

Ako se v enem in istem poslopji priskrbé stanovanja za najmenj pol stotnije (kompanije) pri pehoti ali lovskem krdelu, četrt eskadrona ali samsko razpostavljen pionirski vod ali nadomesten stežer (kader) pri konjištvu, pol baterije pri vojnem topništvu, pol stotnije pri trdnjavskem topništvu, pol stotnije pri pionirskem krdelu ali železniškem in telegrafskem polku, en eskadron pri vozarskem

krdelu, eno stotnijo pri deželnobrambenih pehotnih krdelih ali en eskadron pri jahajočih deželnobrambenih krdelih — ne vštevši kakih oficirskih stanovališč, hranišč, stražnic in drugačnih stranskih potrebščin v istem poslopji, — tedaj je nastanjanje skupno.

V nasprotnem slučaju je posamezno nastanjanje.

Pri skupnem nastanjanju je priskrbeti posebne prostornosti, ki niso ob istem času drugim svrham namenjene.

Pri posameznem nastanjanju je moštvo, kolikor moči, nastaniti v sobah ali izbah, ločenih od stanodajnikovega stanovišča, katere je po potrebi razsvetliti in pozimi kuriti.

#### §. 4.

V tem zakonu rabljeni izraz „vojaštvo“ obseza vojstvo, vojno pomorstvo, deželno brambo in črno vojsko.

#### §. 5.

Za skupno nastanjanje je po vrsti, kakor je tu doli povedano, uporabljati:

- a) erarne vojaščnice,
- b) druga razpoložna in po komisijskem izvidu pravna državna poslopja,
- c) vojaščnice ali zasilne vojaščnice, ki jih na razpolago dajo dežela, okraj, občina ali zasebniki.



V slučajih posebne potrebe more s privolitvo finančnega ministra država predmete za nastanjanje novo priskrbeti proti povračilu, kakor je prevedeno v tem zakonu.

Vojaščenice so poslopja, katera so samo in edino namenjena za vojaško nastanjanje. Delé se v vojaščenice 1. in 2. vrste.

Za vojaščenico 1. vrste naj veljá tisto poslopje, katero je bilo zidano nalašč v ta namen in, kar se tiče obložnega prostora in druge kakovosti, vstreza zahtevam, ki se ustanové ukazoma.

Za vojaščenico 2. vrste naj velja tisto poslopje, katero, kar se tiče obložnega prostora, popolnoma vstreza vojaščnicam 1. vrste, kar se pa tiče njegove kakovosti, manjšim zahtevam, ki se ustanové ukazoma.

Zasilne vojaščenice pak so tista za vkupno nastanjanje uporabna stanovanja, ki se nahajajo v poslopih, ne samo in edino za nastanjanje namenjenih, in pa tista, katera, kar se tiče obložnega prostora ali kakovosti prostornosti, ne vstrežajo popolnoma zahtevam za vojaščenice.

Ali je priskrbeti vojaščenico 1. ali 2. vrste ali pa zasilno vojaščenico, to se prepušča dogovoru vojaškega upravnstva z dotičnim priskrbnikom.

Na vojaščenice in zasilne vojaščenice mereča določila veljajo tudi za marodnice in vojaške bolnice in pa krdelske premeščevalnice (transportne hiše), katere naj, ako se priskrbé v nalašč za to namenjenem poslopi in vstrežajo vsem drugim zahtevam, veljajo kakor vojaščenice, drugače pa kakor zasilne vojaščenice.

Ali naj káko poslopje velja za vojaščenico 1. ali 2. vrste, ali pa za zasilno vojaščenico, o tem razločajo na podlogi izvida meševite komisije dotični ministri dogovorno.

Samo kader vkupno nastanjanje ni mogoče, naj se oskrbi posamezno nastanjanje.

#### §. 6.

Ako se zahteva, da naj se kaka (erarna ali neerarna) vojaščenica ali zasilna vojaščenica čisto opusti zaradi bistvenih nedostatkov v stavbeno- ali zdravstveno-policijskem oziru, naj o potrebnosti, da se čisto opusti, dobivši izvid meševite komisije razloča minister za deželno bran, poslušavši finančnega ministra, in to pri vojaščenicah ali zasilnih vojaščenicah vojstva (vojnega pomorstva) porazumno z državnim vojnim ministrom.

Nastanjevalna potrebščina, ki nastane po tem, more se zahtevati na podstavi tega zakona.

Opustiti se more kaka v §<sup>u</sup> 5. pod c) označenih neerarnih vojaščnic ali zasilnih vojaščnic, zato da se uporablja v kake druge, ne nastanjevalne namene (§. 7.) ali da se prodá — razen slučajja, ko dotične vojaščenice ali zasilne vojaščenice vsled premembe stalne mirovne razpostave za nastanjanje ni več potreba — samo po tem, ko se je priskrbela druga vojaščenica ali zasilna vojaščenica z enakim obložnim prostorom s strani priskrbnika vojaščenice ali zasilne vojaščenice, katero je opustiti.

Tudi se ne smejo erarni stanovanli predmeti uporabljati za druge, ne nastanjevalne namene (§. 7.), ali prodati se, če se ni priskrbelo enako vredno nadomestilo — razen slučajja, ko predmeta vsled premembe stalne mirovne razpostave za nastanjevalne namene ni več potreba.

Začasne razmere, katere bi se morebiti podelale iz prej omenjenih slučajev, morejo se tudi s posebnimi pogodbami, todá vselej samo za malo časa, ukreniti začasne naredbe.

#### §. 30.

Povračilo za stanovišča vojaških gažistov, in pa za druge potrebne prostornosti, razen stanovanj za moštvo, kakor tudi za njih hišno opravo, daje vojaško upravnstvo (§. 19.) po določenih stanarinskih razredih.

Uvrščujejo se v té stanarinske razrede občine, in pristojbine v vsakem teh stanarinskih razredov se določujejo po ministru za deželno bran porazumno s finančnim in državnim vojnim ministrom, od 10 do 10 lét na podstavi poprečnih najemnin, najdenih za uporabo prostornosti in oziroma hišne oprave v petih neposrednje prej preteklih letih.

Ovedujoč poprečne najemnine je vračunjati najemnika zadevajoče javne najemninske naklade (najemninski, šolski davek i. e.). Kako postopati o takih ovedbah, ustanovi se ukazoma.

Veljavnost zdaj za čas od 1. januarja 1891. l. do konca decembra 1895. l. moč imajočih tarifnih postavkov se podaljšuje do konca leta 1900.

Ako pa v desetletni tarifni dobi več v eni postaji bivajočih vojaških gažistov, na podstavi §<sup>a</sup> 25., odst. 2. tega zakona, dejansko stanovanj zahteva od občine, in večina najemnin, ki jih za ta stanovanja plačuje občina, preseza sredino med povračilom, ki po tarifi pristoji občini, in pa tistim, ki ji gré po prvem višjem stanarinskem razredu, more ta občina ako



je uvrščena v stanarinski razred, nižji od prvega, po preteklih prvih petih letih tarifne dobe, zahtevati novo razredbo.

Z nova naj se potem ta občina uvrsti v kak stanarinski razred veljajoče stanarinske tarife za ostalih pet lét tarifne dobe na podstavi in po meri ovedbe v kraju navadnih najemnin, katero je opraviti po odst. 2. in 3. tega paragrafa.

Nasprotno se more po preteklih prvih petih letih kake tarifne dobe z nova razrediti kaka občina, če so se najemnine tako znižale, da se more spoznati, da obstojé pogoji za uvrstitev v nižji stanarinski razred.

Nova stalna garnizijska mesta je, kadar gré za priskrbo vkupnih stanovanj (§. 5.), na podstavi v kraju navadnih najemnin, ki jih je ovedeti ob času dotične domembe, uvrstiti v stanarinski razred. Tarifni postavki, ki gredó potemtakem, veljajo do prihodnje splošne najemninske uredbe, eventualno, do preteklih prvih petih lét ene tarifne dobe, tudi za gazistna stanovanja in stranske potrebščine, priskrbljene zunaj vojaščnice (zasilne vojaščnice). Ako gré pri novih garnizijskih mestih samo za posamezno nastanjanje, merodajne so do preteklih gori omenjenih dob za uvrstitev v stanarinski razred v kraju navadne najemnine, ki jih je ovedeti takoj, ko je došlo krdelo.

Posamezne občine se morejo, po načelih tega paragrafa izjemoma z nova uvrstiti tudi za dobo od 1. januarja 1896. l. do konca l. 1900., ako se za to oglasijo še v teku leta 1895.

### §. 31.

Povračila, ki jih bo vojaško upravstvo za vsak dan plačevalo za stanovanje podoficirjev in ostalega moštva, in pa kónj, ustanavljajo se z nastopnimi zneski:

#### I. Za oskrbo enega moža:

##### 1. v vojaščnici 1. vrste:

a)	za stanovanje . . . . .	3·5 kr.
b)	„ hišno opravo . . . . .	0·2 „
c)	„ kurjavo in svečavo . . . . .	1·3 „
d)	„ posteljo . . . . .	1·0 „
		skupaj . 6·0 kr

##### 2 v vojaščnici 2. vrste:

a)	za stanovanje . . . . .	2·1 kr.
b)	„ hišno opravo . . . . .	0·2 „
c)	„ kurjavo in svečavo . . . . .	1·3 „
d)	„ posteljo . . . . .	1·0 „
		skupaj 4·6 kr.

#### 3. v zasilni vojaščnici:

a)	za stanovanje . . . . .	1·0 kr.
b)	„ hišno opravo . . . . .	0·2 „
c)	„ kurjavo in svečavo . . . . .	1·3 „
d)	„ posteljo . . . . .	1·0 „
		skupaj . 3·5 kr.

4. pri posameznem nastanovanji . . . . .	1·5 kr.
če se ni priskrbelo kurivo in kuhinjska posoda (§ 26.) . . . . .	1·0 „

#### II. Za oskrbo enega konja:

##### 1. v vojaščnici 1. vrste:

a)	za stan . . . . .	3·0 kr.
b)	„ orodje . . . . .	0·4 „
c)	„ svečavo . . . . .	0·3 „
		skupaj . 3·7 kr.

##### 2. v vojaščnici 2. vrste:

a)	za stan . . . . .	1·8 kr.
b)	„ orodje . . . . .	0·4 „
c)	„ svečavo . . . . .	0·3 „
		skupaj . 2·5 kr.

##### 3. v zasilni vojaščnici:

a)	za stan . . . . .	1·5 kr.
b)	„ orodje . . . . .	0·4 „
c)	„ svečavo . . . . .	0·3 „
		skupaj . 2·2 kr.

4. pri posameznem nastanjanjevanji . . . . .	1·5 kr.
--	---------

Slamo za nastel priskrbuje pri vkupnem nastanjanju kakor pri posameznem vojaško upravstvo.

Gnoj ostane pri vkupnem nastanjanju vojaškemu upravstvu, pri posameznem priskrbniku hleva.

Pridobljena pravica do spredaj za vojaščnice in zasilne vojaščnice ustanovljenih povračil ostane za dobo, ko se uporabljajo oni predmeti, v veljavi tudi tedaj, če se z ozirom na kakovost vojaščnice in zasilne vojaščnice vsled tega zakona ali v prihodnje zahteva več.

Pri vojaščnicah 2. vrste in pri zasilnih vojaščnicah se stranske potrebščine in stanovanja



za gažiste in podoficirje, po vsakokratni kakovosti, na podstavi predlogov meševite poklicane komisije, po odloki ministerstvene stopinje, povračajo z dvema tretjinama ali s tremi četrtmi potarifne najemnine.

Ako se pri vojaščinah 2. vrste oficirski paviljon izjemoma sezida po določilih za vojaščnice 1. vrste, povrača se zanj po polni potarifni najemnini.

Pristojbine, ki ob času, ko se priskrbuje vojaščenica ali zasilna vojaščenica, gredó za potarifno povračilo za prostornosti, ostanejo za vso dobo obložnega jamčenja, kakor tudi dokler se še dalje rabi vojaščenica (zasilna vojaščenica), neizpremenjene.

Gledé že do sedaj priskrbljenih vojaščnic ostanejo pristojbine, veljajoče tisti čas, ko stopi v moč in veljavo ta zakon, ako so v vkupnem znesku povračilu, ustanovljenemu ob času priskrbe dotične vojaščenice, vsaj enake, za ves čas jamčene obložne dobe neizpremenjene. Isto velja za dosedaj priskrbljene zasilne vojaščenice, dokler se uporabljajo. Ako bi pa sedanje povračilo bilo manjše kakor je bilo ob času, ko se je priskrbelo vojaščenica, oziroma zasilna vojaščenica, potarifno ustanovljeno in v tedanji tarifni dobi zanjo rés dano povračilo, tedaj ima priskrbnik pravico za ostali čas jamčene obložne dobe — oziroma pri zasilnih vojaščinah za dobo uporabe — počenši od dné, ko stopi ta zakon v moč in veljavo, zahtevati s početka prisojeno mu povračilo. Ko preteče jamčena obložna doba, daje se, če se ne dogovori za vojaško upravnstvo ugodnejša pogodba, povračilo za vojaščenice, priskrbljene pred veljavnostjo tega zakona, po tistem razredu tedaj veljajoče stansinske tarife, v katerega bo občina uvrščena.

### §. 33.

Za vojaščenice in zasilne vojaščenice, katere se pod veljavnostjo tega zakona, novo priskrbé, more se dodeliti obložno jamčenje do 25 let največ. Dokler traja obložno jamčenje, se počenši od dné, ko se je dotični predmet predal vojaškemu upravnstvu, jamči nepretrgano prejemanje pristojbin za stanovanje, brez ozira na to, če je káko nastanjevanje prestalo ali se opustila obloga tako, da se — ako ni moči s priskrbnikom dogovoriti koristi vojaškega upravnstva bolj vstrezajoče pogodbe — v dobi, kolikor je manjka do jamčene obložne dobe, dalje plačuje povračilo, kolikor ga gré po §<sup>u</sup> 31., oziroma po tarifi, za golo stanovanje.

V ostalem se vojaškemu upravnstvu prihranja pravica, poslopje, katerega ni potreba za nastanjevanje krdél, za dobo, ko se daje povračilo, uporabljati za druge vojaške namene, ali v druge namene v najem dati.

Ako se je káko pod obložnim jamčenjem priskrbljeno poslopje vsled kake izredne dogodbe, na primer vojske ali ujime, po izvidu odposlane meševite komisije in razloki pristojnih oblastev, proglašilo, da je celoma ali delovito stalno uporabno, ne bode se dajalo vstrezno povračilo. To velja tudi za slučaj, ako se je vzdrževanje kakega priskrbljenega predmeta za stanovanje tako zanemarilo, da se ali celoma ali delovito proglašajo za neuporabno.

Za vojaščenice, ki so se uporabljale že pred veljavnostjo tega zakona, in pa za vojaščenice, ki so se pod veljavnostjo tega zakona novo priskrbele, ter za zasilne vojaščenice, proti jamčenju obložne dobe priskrbljene, daje se po preteku jamčene dobe, ko nastanjevanje začasno prestane ali pa se obloga popolnoma opusti, povračilo dalje v izmeri, pripadajoči za golo stanovanje še tri mesece.

Pri zasilnih vojaščinah, priskrbljenih brez jamčenja obložne dobe, plačuje se po prestatku obloge povračilo, kar ga gré po §<sup>u</sup> 31., samo še en mesec, oziroma potarifno povračilo do časa, ko preteče v §<sup>u</sup> 28. predpisani najemni čas.

V obéh poslednjič omenjenih slučajih prihranja se isto tako vojaškemu upravnstvu uporabna pravica.

### §. 34.

Priskrbnik vojaščenice ali zasilne vojaščenice je dolžán, predlagajoč svojo ponudbo, oziroma sestavljajoč stavbni program, povedati, ali hoče vojaščenico, oziroma zasilno vojaščenico preskrbeti s potrebno hišno opravo in prevzeti njeno vzdrževanje, snaženje in dopolnjevanje, in pa priskrbeti pripravo za kuhanje, kurjavo in svečavo ali ne.

V poslednjem slučaju stori to vojaško upravnstvo.

### §. 52.

Samo za čas občasnih orožnih vaj in vojaških koncentracij v barakah priskrbljena stanovanja se povračajo z zneski, ustanovljenimi v §<sup>u</sup> 31., pod I. 3. in II. 3.

Izračunajo naj se ti povračilni zneski po številu glav in po številu nastanjevalnih dní (§. 46.).

### §. 55.

Pri stalnem in pri začasnem nastanjevanju potrebna eksercirališča, elementarna strelišča, in pa prostori za telovadbo, jahanje, vaje, za kopanje in izpiranje kónj spadajo k stanovalnim stranskim potrebščinam v zmislu §<sup>a</sup> 7:2.



Ako v občini garnizijskega mesta ni nobenih za posebni namen sposobnih zemljišč in kopališč, ali ako se vidi, ne krateč vojaških koristi, iz gospodarstvenih ali denarstvenih ozirov koristno, pridobiti jih zunaj občine garnizijskega mesta, ovedeti jih je v bližnjih občinah in priskrbeti.

Samo in edino za potrebo krdél potrebna pota do gori imenovanih prostorov je napraviti ob troških vojaškega upravitva.

Svojinsko, oziroma uporabno pravico za vojaško upravitvo je pridobiti pogodivši se z lepa in, če se to ne dá, po razlastitvi (§. 365. o. g. z.).

Površinske mere in drugačne potrebščine za eksercirališča, strelišča, telovadišča, jahališča in vežbališča, se urejajo po meri potrebe, kakor se kaže v tem oziru zdaj pa zdaj, v porážumu z državnim vojnim ministrom ukazoma.

#### §. 56.

Ako za krdelske vaje (z vajami v streljanji vred) po §<sup>n</sup> 55. priskrbljeni prostori ne zadostujejo, prihranjena je vojaškemu upravitvu pravica do neovirane uporabe potrebnih zemljišč.

Vendar je ta zemljišča uporabljati tako, da obdelana zemlja kar najmenj moči trpi; zatorej je, ustanavlja je čas za krdelske vaje v terênu, posebno pa za koncentracije za večje taktične vaje, in za orožne vaje rezerve in deželne brambe kolikor moči gledati na to, da se ne bode motil poljedelski in gozdarstveni obrat.

Da bodo take vaje, to je dotičnim občinam, kolikor moči, prej priznani.

Vso škodo in izgubo po teh vajah napravljeno, povrača vojaško upravitvo. To povračilo naj opra-

vijo, ako moči, takoj na samem mestu vojaški organi.

Če ni bilo moči pogoditi se tako, naj meševita komisija, h kateri je povabiti oškodovance, pod vodstvom političnega oblastva, privzemši zaprisežene cenilce, ové napravljeno polno škodo in izgubo. Komisija naj sestane precej, ko je končana orožna vaja ali koncentracija in zvrši svojo nalogo brez prestanka.

V katerih dobah naj se ovedó škode v okolici stalnih taborov, naj dogovoré politična oblastva z vojaškim upravitvom.

Ako tudi pri meševiti komisiji ni moči pogoditi se z lepa, naj po stopinjah razsojajo politična oblastva (§. 20.).

Povračilo naj vojaško upravitvo kar moči v kratkem času opravi.

#### Člen II.

Ta zakon stopi v moč in veljavo tisti dan, ko se razglasi.

Izvršiti ga je naročeno ministru za deželno bran, kateri naj porazumno z državnim vojnim ministrom in finančnim ministrom ukrene naredbe v izvedbo tega zakona potrebne.

V Lajncu, dné 25. junija 1895. l.

**Franc Jožef s. r.**

**Kielmansegg s. r.**

**Welsersheimb s. r.**

**Böhm s. r.**



